

ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿੰਗ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। 6,000, ਰੁਪਏ ਦੀ ਘਟੀ ਹੋਈ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ 10,000, ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੀਮਤ ਰੁਪਏ ਹੈ। 10,000

(7) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿੰਗ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿਓ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ ਦਿਓ ਕਿ ਕੀ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ-ਕਰਜ਼ਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਸਲਾਹਿਆ ਜਾਵੇ।

(8) ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰ. ਐਨ. ਐਮ

ਅਪੀਲੀ ਅਪਰਾਧੀ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ.ਜੇ.,

ਸਟੇਟ, - ਅਪੀਲੈਂਟ

ਬਨਾਮ

ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1966 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 763

25 ਅਪ੍ਰੈਲ 1969

ਅਫੀਮ ਐਕਟ (1878 ਦਾ 1) — ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਅਤੇ 10 — ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਦਾਇਰੇ — ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਨੁਮਾਨ — ਕਦੋਂ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ—ਸੰਯੁਕਤ ਅਪਰਾਧਕ ਕਬਜ਼ਾ—ਲਈ ਦੇਣਦਾਰੀ—ਕੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ — ਇਕ ਛੋਟੇ ਵਾਹਨ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਲੇਖ ਇੱਕ ਕਾਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ — ਸੰਯੁਕਤ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ — ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਫੀਮ ਐਕਟ, 1878 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 9 ਅਤੇ 10 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਢਲੇ ਬੇਝ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਫੀਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਸ ਮੁਢਲੇ ਜ਼ਮਿੰਦਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਜ਼ਮਿੰਦਾਰੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਅਫੀਮ ਨਾਲ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸੀ। ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਪਲੇਅ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਕੋਲ ਸੁਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ - ਜੋ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਅਤੇ ਇਹ ਉਸਦੇ ਲਈ ਹੈ। **ਈ ਲੋਕ ਸੀ**, ਜੋ ਕਿ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ

I. L. R. Punjab and Haryana

(1971)1

State v. Sham Singh and others (Sandhwalia, J.)

ਦੋਸ਼ੀ ਅਫੀਮ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਗਿਆਨ। ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਤੱਥ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਇਹ ਪੜਾਅ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸਤਰਾਸਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਫੀਮ ਦਾ ਸੌਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਫੀਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਮਿੰਦਾਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਇਸ ਨਾਲ ਸੌਦਾ ਕਰਨਾ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸੀ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਵਾਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਕਾਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਂਝੇ ਕਬਜ਼ੇ, ਨਿਯੰਤਰਣ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾ (Paras 26 and 27).

)

ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਅਨੁਮਾਨ ਕੋਈ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ (Para 17) ਦੋਸ਼ੀ-ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਖੰਡਨ ਦਾ ਬੋਝ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਲਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਇੱਕ ਬੋਝ ਪਾਵੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੇ ਵਸਨੀਕਾਂ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ।

(ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ.) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਿਰਫ ਕਬਜ਼ਾ ਹੀ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਹੈ, ਧਾਰਾ 10 ਓਟਿਓ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਤਰਾਸਾ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ। ਅਫੀਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸੂਚੇਤ ਕਬਜ਼ਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਫੀਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੇ ਅਧੀਨ! ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਸਦੇ ਲਈ "ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੇਖਾ" ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

(ਪਰਾ 43)

ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਬਠਿੰਡਾ, ਸਿਤੀ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1966 ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲ।

ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਐਮ.ਆਰ. ਛਿੱਬਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਬੀ.ਐੱਸ.ਬਿੰਦਰਾ, ਅਤੇ ਮੋਹਿੰਦਰਜੀਤ ਸੇਠੀ, ਵਕੀਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ.—ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਭਾਰਤੀ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ "ਕਬਜ਼ੇ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਲਝਣ ਵਾਲਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ।

(2) ਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ (ਜਿਸ ਦੀ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੀਬਿਟ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ) ਨੂੰ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਤਹਿਤ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਲਾਭ ਅਨੁਸਾਰ, 25 ਅਪ੍ਰੈਲ 1966 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਹੁਣ ਅਪੀਲ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਬਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

(3) 17 ਅਕਤੂਬਰ, 1964 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਅਫਸਰ ਕੋਤਵਾਲੀ ਬਠਿੰਡਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਚਹਿਰੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੋਨੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਅਫੀਮ ਦੇ ਆਦੀ ਸੌਦਾਗਰ ਅਤੇ ਸਮੱਗਲਰ ਸਨ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰ (ਨੰਬਰ ਪੀਐਨਬੀ 2422) ਵਿੱਚ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੋਂ ਬਠਿੰਡਾ ਵੱਲ ਅਫੀਮ ਲਿਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਬ- ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਸੂਚਨਾ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ PG ਥਾਣੇ ਨੂੰ ਭੇਜੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਸਮੀ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ PG/I ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਖੁਦ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਸਮੇਤ ਕਸਬੇ ਤੋਂ ਕਰੀਬ ਡੇਢ ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ-ਬਠਿੰਡਾ ਰੋਡ 'ਤੇ ਨਹਿਰ ਦੇ ਪੁਲ ਵੱਲ ਵਧਿਆ। ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਅਚਾਨਕ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਅਤੇ ਹਰਦਮ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਨੂੰ ਮਿਲ ਗਿਆ, ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ। ਨਹਿਰ ਦੇ ਪੁਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਚਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਚ ਵੰਡੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪੁਲ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਪੋਸ਼ੀਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਾਮ 4.30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸ਼ਾਮ 5 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਾਰ ਨੰਬਰ ਪੀ.ਐਨ.ਬੀ.2422 ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਪੁਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਆਉਂਦਿਆਂ ਦੇਖ ਕੇ. ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਉਕਤ ਵਾਹਨ ਦੇ ਲੰਘਣ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਮੌਕੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਈ ਇੱਕ ਸੁੰਨਸਾਨ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਸੜਕ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲਿਜਾਇਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਕਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਉਹੀ ਗੱਡੀ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪਿੱਛੇ ਵਾਲੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਤਿੰਨੋਂ ਜਣੇ ਕਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਐਕਸੀਬੀਟ ਪੀ. 2 ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਦਾ ਝੁੰਡ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਾਰ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵਾਲਾ ਬੂਟ ਚਾਬੀ ਐਕਸ ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਪੀ.3 ਜਿੱਥੋਂ ਇੱਕ ਬਾਰਦਾਨਾ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੈਨਵਸ ਬੈਗ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 6 ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ 9 ਬੈਗ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਅਫੀਮ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਵਜ਼ਨ 15 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਅਤੇ 750 ਗ੍ਰਾਮ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਹਰੇਕ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ 10 ਗ੍ਰਾਮ ਅਫੀਮ ਨਮੂਨੇ ਵਜੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਅਫੀਮ ਨੂੰ ਵੀ ਸੀਲ ਕਰਕੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਕਾਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਅਤੇ ਤਿੰਨੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ-ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ।
ਮੈਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ ਨਮੂਨੇ ਅਫੀਮ ਦੇ ਪਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਦੋ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(4) ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਬਰਾਮਦਗੀ ਸਬੰਧੀ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਹਰਦਮ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ 4 ਦੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘੀ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਾਪੇਮਾਰੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਥਿਤ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੀ। ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 16 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ।

(5) ਧਾਰਾ 342, ਡ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ, ਝੂਠੇ ਉਲਝਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪਿੰਡ ਬਾਂਡੀ ਤੋਂ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਜਿੱਥੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪੰਡਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਸ਼ਿਵਜੀ ਰਾਮ ਦੇ ਟਰੱਕ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮ ਸ਼ੈਜੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਸ਼੍ਰੀ ਸੀਕੇ ਸਾਹਨੀ ਸਮੇਤ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚਕਾਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੀ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ। ਉਸਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਸਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 17 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਉਹ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੋਕਟੀਸ਼ਨਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦਵਾਈਆਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਬਠਿੰਡਾ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 5.30 ਵਜੇ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਛੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ DK ਤੋਂ DZ ਅਤੇ DA/I ਤੋਂ DY/I ਤੱਕ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(6) ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੀ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਰ ਵਿਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਬਿੰਦਰਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਐਮ.ਜੇ. ਸੇਠੀ ਵਲੋਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 431 ਅਧੀਨ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ।

(7) ਪਹਿਲੀ ਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ - ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਏ) ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਲੰਮੀ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਬਿੰਦਰਾ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਹਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੁਬਾਰਾ ਦੋ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਿਰਫ ਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਮਿਲੇ ਸਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਅਫੀਮ ਕਾਰ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੇ ਬੂਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਾਲਾ ਲਾਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਚਾਬੀ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਕਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ ਪਿੰਡ ਬੋਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹੰਸ ਰਾਜ ਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 'ਉਸ ਕਾਰ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਹੋਣਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੇ ਬੂਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਅਫੀਮ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਕਬਜ਼ਾ' ਦਾ ਅਰਥ 'ਸਚੇਤ ਕਬਜ਼ਾ' ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਸਲ ਵਿਚ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਇਹ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚੇਤੰਨ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧਕ ਧਾਰਾ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਫੀਮ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

(8) ਸ਼ਵੇ ਕਿਓਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1) ਦੇ ਰੰਗੂਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਇੱਕ ਡੋਜ ਕਾਰ ਦੇ ਪੰਜ ਸਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ। ਪਿਛਲੀ ਸੀਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਫੋਲਡ ਵਾਟਰਪੂਫ ਕੋਟ ਦੀ ਹਰੇਕ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਅਫੀਮ ਦੀ ਇੱਕ ਗੋਦ ਲੱਭੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਰੇਨ-ਕੋਟ ਇੱਕ ਲਵਾਗ ਨੂੰ ਢਿੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਸਦੀ ਮਾਲਕੀ

I. L. R. Punjab and Haryana (1971)1

ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਅਫੀਮ ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ। ਲਵਾਂਗ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਬਾਕੀ ਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 'ਕਬਜ਼ਾ' ਸ਼ਬਦ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਫੀਮ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੱਕ 'ਤੇ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਰੇਨਕੋਟ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਅਫੀਮ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਖੋਜ ਅੱਗੇ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੰਭਵ ਸੀ ਕਿ ਸੀ

(1) ਏਆਈਆਰ 1929 ਰੰਗੂਨ 121.

ਹੋਰ ਚਾਰ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰੀ ਅਫੀਮ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਲਵਾਂਗ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਛੁਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(9) *ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (2)* ਵਿਚ ਬੇਦੀ ਜੇ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਲੇਲੀਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪ੍ਰਿਮਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਰਿਲਾਇੰਸ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਟਰੱਕ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 19 ਬੋਰੀਆਂ ਭੁੱਕੀ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਟਰੱਕ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੈਠਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਟਰੱਕ ਦੀ ਬਾਡੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬੈਠੇ ਉੱਤੇ ਬੈਠੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜਦੋਂਕਿ ਦੂਜਾ ਉਸੇ ਦੇ ਕੋਲੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਟਰੱਕ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਭਾਰੀ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗਲਤ ਮਾਇਨਿੰਗ ਲੇਖ ਦੇ ਸੁਚੇਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਗਿਆਨ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕੈਬਿਨ ਜਾਂ ਕਮਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। *ਜਾਂ ਲੇਖ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਗਿਆਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਦਾ ਤੱਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (2), ਬੇਦੀ ਜੇ. ਨੇ *ਸਿਰਿਲ ਸੀ. ਬੇਕਰ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, (3)* ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੱਥ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਜਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਸਹਾਇਕ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਓਪੇਰਾ ਟੋਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੈਬਿਨ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ, ਜਿਸ ਦੀ ਚਾਬੀ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ 20 ਦੇ ਕਰੀਬ ਅਫੀਮ ਦੇ ਪੈਕੇਟ ਸੀਟੀ ਅਤੇ ਗੌਂਦਿਆਂ ਦੇ ਢੱਕਣ ਵਿੱਚ ਲੁਕੇ ਕੇ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਪਰਲੀ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਬਰਥ ਵੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੀ

(2) **1966 ਪੀ.ਟੀ.ਆਰ. 200.**

(3) **ਏਆਈਆਰ 1930 ਕੈਲ. 668**

ਇੱਕ ਗੋਆਨੀ ਨੌਕਰ ਲੜਕੇ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਲੜਕਾ ਉਸੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਖੋਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਰੀਬ ਭੇਤਭਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੇਦੀ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ *ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (2)* ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੰਡੀਅਨ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਹੁਤ ਨੇੜਿਓਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਸੁਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(10) ਇਸ ਤੱਥ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਕੇਸ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ

ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਭਾਰੀ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਸ੍ਰੀ ਬਿੰਦਰਾ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦੀ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਫਕੀਰ ਚੰਦ (4) ਵਿੱਚ ਮੇਰਨ ਤੋਂ 500 ਗੈਲਨ ਰੇਕਟੀਫਾਈਡ ਸਪਿਰਿਟ ਪੰਜਾਬ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਲਈ ਪਰਮਿਟ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ ਕਿ ਪਰਮਿਟ ਜਾਅਲੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਬਰੀ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਲਫ਼ਮਣ ਸਿੰਘ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (5)। ਇੰਡੀਅਨ ਈਵੀ ਡੋਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੁਲਾਸੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਐਕਸਾਈਜ਼ਬਲ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਪਿਆਜ਼ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਅਬਦੁਲ ਆਲ ਬਨਾਮ ਦਾ ਸਟੇਟ (6) ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੇ ਅਸਾਮ ਅਫੀਮ ਪ੍ਰੋਹਿਬਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉੱਤੇ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਨਾਲ ਪੈਰੀ ਮੈਟੀਰੀਆ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ।

(11) ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ੍ਰੀ ਬਿੰਦਰਾ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਓਨੀਅਮ ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਢੇਆ-ਢੁਆਈ ਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ।

(4) 1056 PLR 296

(5) ATR 1051 ਸ਼ਿਮਲਾ 185.

(6) ਏਆਈਆਰ 1950 ਅਸਾਮ 152.

ਹਰੇਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕੋਲ ਅਪਰਾਧੀ ਅਫੀਮ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਇਸ ਰਿਆਇਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਰਾਏ ਦੀ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਲੇਖ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਅਪਰਾਧਕ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਕਾਸ਼ੀ ਨਾਥ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (7) ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾ ਰਹੇ ਦੋ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕੋਕੀਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਕਿ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਦਾਈਨ ਅਤੇ ਕੋਠੜੀ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ 'ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਭਰਾ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਕੀਨ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਕੋਕੀਨ ਦੇ ਪੈਕੇਜਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਬੰਦ ਸਟੀਲ ਦੇ ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਐਪਾ ਰਾਮ ਮਾਲੀ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, (8) ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੀ ਇਸੇ ਦਰਾਮਦ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਝੋਂਪੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਇੱਕ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਖਿਆ-

"ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੇਖ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ, ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਵੇਕਲਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(12) ਕਰਤਾਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (9) ਵਿਚ . ਕੋਲਡਸਟ੍ਰੀਮ ਜੇ. ਨੇ ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ

(10) ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅਥਾਰਟੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਐਕਸਾਈਜ਼ਿਯੋਗ ਵਸਤੂ ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ (11) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ, ਹੈਰੀਜ਼ ਸੀ.ਜੇ. ਨੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ 1878 ਦੀ ਧਾਰਾ 19(f) ਅਤੇ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੋਖਿਆ: -

“ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

- (7) ਏਆਈਆਰ 1930 ਸਾਰੇ. 161.
- (8) ਏਆਈਆਰ 1934 ਬੰਬ 16.
- (9) ਏਆਈਆਰ 1938 ਲਾਹ. 320.
- (10) ATR 1933 ਲਾਹ. 148
- (11) ਏਆਈਆਰ 1944 ਲਾਹ. 339,

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (12), ਕੈਪੂਰ ਜੇ., ਆਰ.ਪੀ. ਖੋਸਲਾ ਜੇ. ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਦੇ ਹੋਏ, ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ-

“ਹਰੇਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਾਸ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਸਲ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਝੋਪੜੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੱਕ ਹਰੇਕ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਪਹੁੰਚ ਹੈ-ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 61(I)(a) ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹੋਣਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ।

(13) ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਆਸਿਕ ਮੀਆਂ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (13) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਿਤਾ, ਉਸਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਭਤੀਜੇ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਕਿੱਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘਰ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਾਫੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਅਫੀਮ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਘਰੇਲੂ ਸਮਾਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਕਸਰ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਫੀਮ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਸਕੋਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕਿ ਸਬੂਤ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਚਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਘਰ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਅਫੀਮ ਦੇ ਹੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਖਿਆ: -

“ਅੱਗੋਂ ਦੀ ਖੋਜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਅਫੀਮ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਲਏ ਬਿਨਾਂ। ਇਹਨਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦੋ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।”

(14) ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵੀ-ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਦ੍ਰਿੜਤਾ

ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪਰਾਧਕ ਲੇਖ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੈ।

- (12) CrI. ਆਰ. ਨੰਬਰ 1233 ਆਫ 1964 ਨੇ 21 ਦਸੰਬਰ 1965 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।
 (13) ਏਆਈਆਰ 1969 ਐਸਸੀ 4.

(15) ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਇੱਕ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਲਈ ਚਾਰ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮੰਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੋਟਰ-ਕਾਰ ਵਰਗੇ ਛੋਟੇ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹੋਰ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਯੁਕਤ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਅਨੁਮਾਨ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

i

(16) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਬਖਸ਼ੀ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (14) ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ-ਆਗਰਾ ਰੋਡ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਕਾਰ ਨੂੰ ਆਬਕਾਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ ਅਫੀਮ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 9-ਏ ਅਤੇ 9-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਫੇਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਦੋਆ-ਦੁਆਈ ਦੌਰਾਨ ਕਾਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਅਫੀਮ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਥੇ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਅਫੀਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਸਕਦੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਖੋਜ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਦ ਸਟੇਟ (15), ਬੇਦੀ ਜੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਟਰੱਕ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੋਕਿਆ ਸੀ। ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਭੁੱਕੀ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ 30 ਬੋਰੀਆਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈਆਂ।—ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਰੱਕ ਦਾ ਦੂਜਾ ਡਰਾਈਵਰ ਸੀ, ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਥੋਂ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਲੋਗ ਬੁੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਮਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਐਂਟਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਟਰੱਕ ਦਾ ਮਾਲਕ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਜਾਇਜ਼ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਅਨੁਮਾਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਅਥਾਰਟੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ., ਡੀ. ਇਵਾਨ ਚੰਦ, ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਰਾਜ;(16>) ਦਾ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ।

- (14) ਏਆਈਆਰ 1958 ਐਮਪੀ 285।
 (15) 1967 PLR 1062
 (16) ਸੀ.ਆਰ. ਆਰ.ਸੀ. 1966 ਦੇ ਨੰਬਰ 596 ਨੇ 22 ਮਈ, 1967 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਜੀਪ ਵਿੱਚ ਅਫੀਮ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੇ ਇੱਕ ਰੇਡ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੁਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਲੇਟ ਗਏ ਸਨ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਕਾਰ ਆਉਂਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਈ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਦੀਵਾਨ ਚੰਦ ਅਤੇ ਚਮਨ ਲਾਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਸਨ। ਦੀਵਾਨ ਚੰਦ ਨੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਰ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੇ ਬੂਟਾਂ 'ਚ ਅਫੀਮ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਬੂਟਾਂ 'ਚ ਪਏ ਬਾਰਦਾਨੇ 'ਚੋਂ 4 ਕੈਨਵਸ ਬੈਗ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 37 ਕਿੱਲੋ ਅਫੀਮ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੋਟ ਕਪੂਰਾ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਜੀਪ ਆਉਂਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਰੁਕਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਭਜਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਡਰਾਈਵਰ ਕੰਟਰੋਲ ਗੁਆ ਬੈਠਾ ਅਤੇ ਜੀਪ ਦਰੱਖਤ ਨਾਲ ਟਕਰਾ ਕੇ ਟੋਏ ਵਿੱਚ ਜਾ ਡਿੱਗੀ। ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਤਾਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਪਰ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ, ਜੋ ਕਿ ਜੀਪ ਦਾ ਦੂਜਾ ਸਵਾਰ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਹੀ ਇੱਕ ਝਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੁਕੇ ਕੇ ਰੱਖਦਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਜੀਪ ਵਿੱਚੋਂ 30 ਕਿੱਲੋ ਅਫੀਮ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਬੋਰੀਆਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈਆਂ। ਚਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ. ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (2) 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ - ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ:-

"ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਚਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਫੀਮ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ।"

ਭਗਵਾਨਭਾਈ ਦੁਲਾਭਾਈ ਜਾਧਵ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (17) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਖਾਸ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਸੁਨੇਹਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਕਿ ਕਸ਼ੋਲੀ ਨਾਕਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਥਾਣਾ, ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਚੌਕੀ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ, ਕਿ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮੋਟਰ-ਕਾਰ ਕੰਟਰਾ ਬੈਂਡ ਦਾ ਸਮਾਨ ਲੈ ਕੇ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੋਟਰ ਕਾਰ ਦੁਪਹਿਰ 2.30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਸ਼ੋਲੀ ਨਾਕੇ ਕੋਲ ਪੁੱਜੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ 5 ਵਿਅਕਤੀ ਸਵਾਰ ਸਨ। ਗੱਡੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਤਾਂ ਸਾਮਾਨ ਦੇ ਡੱਬੇ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਕ ਸਵਾਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਚਾਬੀ ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ) ਵਿੱਚੋਂ 43 ਸੀਲਬੰਦ ਬੋਤਲਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਤੰਬਾਕੂ ਦੇ ਪੈਕੇਟ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ। ਟਰਾਇਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਦਿਆਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 69 (ਏ), 66 (ਬੀ), 81 ਅਤੇ 83 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਬੰਬਈ ਪਾਬੰਦੀ ਐਕਟ ਬਾਕੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਹਿਜ਼ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(JL7) 1963 (2) ਕਰੋੜ. ਐਲਜੇ 694

ਆਧਾਰ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ-ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਕ ਸਮੱਗਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮੁਦਲੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਵਾਰੰਟ ਵੀ. ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੇਖੀ ਗਈ: -

"ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਦੇਸ਼ਪਾਂਡੇ, ਪੰਚ ਗਵਾਹ, ਪੰਧੂ ਕਮਾਲੀਆ ਅਤੇ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ

State v. Sham Singh and others (Sandhwalia, J.)

ਘੋਡਾਬਰੇ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1, 2, ਅਤੇ 5 ਸ਼ਰਾਬ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਜਿਹਾ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ।"

ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੰਬੇ ਪ੍ਰੋਹਿਬਿਸ਼ਨ ਐਕਟ 1949 ਦੀ ਧਾਰਾ 66 (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(17) ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਵਿਆਪਕ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ ਹਾਂ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਠੋਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਯੁਕਤ ਕਬਜ਼ੇ, ਨਿਯੰਤਰਣ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੋਟਰ ਕਾਰ ਵਰਗੇ ਛੋਟੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਸਵਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਨੁਮਾਨ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ-ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਖੰਡਨ ਦਾ ਬੋਝ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਲਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਇੱਕ ਬੋਝ ਪਾਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੇ ਵਸਨੀਕਾਂ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਵਿਆਖਿਆ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਆਦਰ ਸਹਿਤ, ਜੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਵਿੱਚ ਬੇਦੀ ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰ ਜਾਂ ਟਰੱਕ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਅਜਿਹੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਗਵਾਨਭਾਈ ਦੁਲਾਭਾਈ ਦੇ ਕੇਸ (17) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਬਾਈਡਿੰਗ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਚੱਲੇਗਾ, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(18) ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਦੇ ਵੀ, ਉਸ ਵਿਆਖਿਆ ਵੱਲ ਸੇਧਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 9 ਅਤੇ 10 ਦੋਵੇਂ ਐਕਟ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁਢਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 10 ਦੋਸ਼ੀ-ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮੁੱਖ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਤੱਥ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧਕ ਅਫੀਮ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਨਾ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਬੋਝ ਬਦਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਫੀਮ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(19) ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੇਦੀ ਮਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ-ਸਮਰਾਟ, (18) ਅਤੇ

State v. Sham Singh and others (Sandhwalia, J.)

ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, (19) ਅਤੇ ਵੀ. ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਦੇ ਕੇਸ, (14) ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ, ਜਿਸਦਾ ਉੱਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਤਿੰਨੋਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ੍ਰੀ ਬਖਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਬਿੰਦਰਾ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਨਾਜ਼ੁਕ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ 10 . ਸੱਚ ਕਹਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਬਿੰਦਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਜਾਂ ਸੰਜੀਦਗੀ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ।

(20) ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 9 ਅਤੇ 10 ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

(18) 8 ਕੈਲ. ਡਬਲਯੂ.ਐਨ., 349.

(19) ILR 37 ਕੈਲ. 581.

State v. Sham Singh an 1 others (Sandhwalia, J.)

10 ਜਿਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਮੁੱਖ ਵਿਵਾਦ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ: -

9. "ਭੁੱਕੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਬਜ਼ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਆਦਿ - ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਧਾਰਾ 5 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, -

(a) ਅਫੀਮ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ

(b) ਅਫੀਮ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ

(c) ਅਫੀਮ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਜਾਂ ਨਿਰਯਾਤ, ਜਾਂ

(d) ਅਫੀਮ ਵੇਚਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ

(e) ਵੇਅਰਹਾਊਸ ਅਫੀਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਗੋਦਾਮ ਅਫੀਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ,

ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ,

ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਹਰੇਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਅਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ ਜੋ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੈਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੈਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

"10. ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨ।- ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀ ਅਫੀਮ ਜਿਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੇਖਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਉਹ ਅਫੀਮ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।"

(21) ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਾਧਾਰਨ ਅਧਿਐਨ ਇਹ ਸਵੈ-ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 9 ਅਤੇ 10 ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਬਿੰਦਰਾ ਨੇ - ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਰਪੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(22) ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਲੋੜੀਂਦਾ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਅਸਪਸ਼ਟ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜੋ ਇਸਦੇ ਅਸਲ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਅਰਥਾਂ ਬਾਰੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਖਾਈ ਆਲੋਚਨਾ

ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1971)1

ਰੋਦੀ ਮਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਸਮਰਾਟ (18) ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗ ਹੈ : -

"ਇਸ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਸਿਰਫ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਾਡੇ ਲਈ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਗ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ,

. "

ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਟੀਫਨ ਅਤੇ ਕਾਰਨਡਫ ਜੇ.ਜੇ. *ਈਸਟਰ ਚੰਦਰ ਸਿੰਘ* ਬਨਾਮ *ਸਮਰਾਟ*, (19) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:--

ਹੋਰਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ; ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ - 'ਸਾਰੀ ਅਫੀਮ ਜਿਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ' ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ , ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਾਕੰਸ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਫੀਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ। . ਇਰਾਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ"

(23) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ' ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਝੁਕਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਧਾਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪਰ ਇੱਕ ਖੰਡਨਯੋਗ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਣਾ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਬੁਲਾ ਕੇ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹਰ ਅੰਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬੋਝ ਨੂੰ ਹਲਕਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਾਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਦੋ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜੋ ਕਿ UP ਐਕਸਾਈਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 71 ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਵਾਂਗੇ। . ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਜ਼ੁਰਮ ਦੀ ਹਰ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਯਮ ਕੋਈ ਲਚਕੀਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਧਾਰਾ 10 ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵੱਲੋਂ *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ* ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਯੂਪੀ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਐਕਟ, 1910 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 71 ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਹਨ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

“ਧਾਰਾ 60 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ

State v. Sham Singh and others (Sandhwalia, J.)

ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ-

- (a) ਕੋਈ ਵੀ ਨਸ਼ਾ, ਜਾਂ
 (b) **ਤਾਰੀ** ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਟੀਲ, ਬਰਤਨ, ਉਪਕਰਣ ਜਾਂ ਉਪਕਰਣ, ਜਾਂ
 (c) ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਨਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਉਹ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੇਖਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ।"

(24) ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਲੇਮਾਨ, ਸੀਜੇ, ਅਤੇ ਨਿਆਮਤੁੱਲਾ, ਜੇ., **ਸਮਰਾਟ** ਬਨਾਮ **ਸੀਤਾ ਰਾਮ**, (20) ਨੇ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਕਠੋਰਤਾ 'ਤੇ ਅਫਸੋਸ ਜਤਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 60 ਅਤੇ 71 ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਿਆਂਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਅਣਚਾਹੇ ਨਤੀਜੇ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਢੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਅਧੀਨ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਖ਼ਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਬਕਾਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਕਰਨਾ ਸੀ।"

(25) **ਐਪੂ ਗੌਡਨ** ਬਨਾਮ **ਸਮਰਾਟ**, (21) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਛੋਟੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਮਦਰਾਸ ਅਬਕਾਰੀ ਐਕਟ (1886 ਦਾ 1) ਦੀ ਧਾਰਾ 64 ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਨਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ **ਪਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹੋਏ** ਯੂਪੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 71, ਹੋਰਵਿਲ ਜੇ. ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ: -

"ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧੋਣ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਧਾਰਾ 64 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਧਾਰਣਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ 1886 ਦੇ ਐਕਟ 1 ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

(26) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ; ਆਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਦੀ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੱਥ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ

(20) ਏਆਈਆਰ 1937 ਸਾਰੇ. 735

(21) ਏਆਈਆਰ 1938 ਸੈਡ. 784

ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਆਰਾਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਦਾ ਇਹ ਪੜਾਅ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਫੀਮ ਦਾ ਸੌਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਤਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਫੀਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਸੌਦਾ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸੀ।

(27) ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅੰਤਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਅਫੀਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਬੋਝ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਛੱਡ

ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ, ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਕ ਅਫੀਮ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਜਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਪਲੇਅ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਤਰਾਸਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਲ ਸੂਚੇਤ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸਦੇ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਫੀਮ ਦੇ - ਦੋਸ਼ੀ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ।

(28) ਚੇਕਲੀ ਮਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਸਮਰਾਟ, 1(18), ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੋ ਦੇਖਿਆ ਸੀ: -

“ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਧਾਰਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ ਇੱਕ ਦੰਡ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਸਾਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਫੀਮ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ-----

“ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚੇਡੀ ਅਫੀਮ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਈ ਬੇਮਿਸਾਲ ਰਿਆਲ। ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਕੀਤਾ

ਅਫੀਮ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਫੈਕਟਰੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ।

(29) ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 9 ਅਤੇ 10 ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, (19) ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਖਿਆ: -

"ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਰਾਦਾ ਸਾਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਕਿ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਫੀਮ ਦਾ ਸੌਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਧਾਰਾ 10 ਦੁਆਰਾ ਉਸ 'ਤੇ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(30) ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, (14) ਵਿੱਚ, ਏ.ਐਚ. ਖਾਨ ਜੇ. ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਇੱਥੇ ਕਾਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ, ਕੁਝ ਅਫੀਮ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ 5 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਬੇਕਸੂਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਮੱਧ ਭਾਰਤ ਕੇਸ ਨੇ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਸੀਤਾ ਰਾਮ, (20) ਵਿੱਚ, ਯੂਪੀ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 71 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨਿਆਮਤੁੱਲਾ ਜੇ. ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਖਿਆ ਸੀ: -

"ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਤਰਲ ਵਿੱਚ ਰਸਾਇਣਕ ਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਐਕਸਾਈਜ਼ਯੋਗ ਲੇਖ ਉਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਅਣਜਾਣ ਹੈ, ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਪਰ ਧਾਰਾ 71 ਉਸ 'ਤੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਘਾਟ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੌਝ ਸੁੱਟਦੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਤ ਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ ਹਾਂ।

(31) ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਸੁਪਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਬੇਦੀ ਜੇ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਿਲ ਸੀ. ਬੇਕਰ ਦੇ ਕੇਸ (3) ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਲਕੱਤਾ ਦੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਉਪੀਯੁ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ।

ਐਕਟ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੇਟੈਂਟ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਦੇ ਅਸਲ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲਾਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ. **ਚੇਦੀ ਮਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (18)**, ਅਤੇ **ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਸਿੰਘ (19) ਦੇ ਕੇਸ**, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਨ, ਨੂੰ ਵੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਕੇਸ ਇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਮੁੜਿਆ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਕੱਲਾ ਗੋਆਨੀ ਲੜਕਾ ਉਸ ਦੇ ਕੈਬਿਨ ਵਿਚ ਅਫੀਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ - ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸਤਰਾਸਾ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ-ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੋਲ ਅਫੀਮ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਟੋਟੇਲੇਗਸ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਨਿਬੇੜਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। **ਹਿੱਲ ਬਨਾਮ ਵਿਲੀਅਮ ਹਿੱਲ (ਪਾਰਕ ਲੇਨ) (22)** ਵਿੱਚ ਵਿਸਕਾਉਟ ਸਾਈਮਨ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ —

"ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਰੰਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਕਿ ਜੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਨਿਯਮ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸ਼ਬਦ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਜੋੜਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।"

(32) **ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (2)** ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਾਡਾ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਚਾਰ ਬਹੁਤਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਬੇਦੀ, ਜੇ. ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੁਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਨਾ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਰਾਜ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਨੇ **ਸਿਰਿਲ ਸੀ. ਬੇਕਰ ਦੇ ਕੇਸ (3)** ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲਈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਹਾਂ।

(22) 1949 AC 530.

ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨ. ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਬੇਦੀ, ਜੇ. ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ।

(33) ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਮੰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੂਚਨਾ, ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅਫੀਮ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਢੰਗ ਸਮੇਤ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਆਦਿ) ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਜੋ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਾਫ਼-ਸਾਫ਼ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅਫੀਮ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਦੀ ਘਾਟ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(34) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵੱਲ ਮੁੜਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ, ਦੋ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪਿਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਲਿਆਏ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਘੋਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਗਿਣਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਪੀਲ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਜਨਤਕ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 1 ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 2 ਹਰਦਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 3 ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ। ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. 3 ਦਾ ਸਬੂਤ ਵੀ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(35) ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਪੀ ਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਹਰਦਮ ਸਿੰਘ ਪੀ ਡਬਲਯੂ 2 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਗਵਾਹ ਬਠਿੰਡਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. ਪਿੰਡ ਬੱਲੁਆਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਉਥੋਂ ਲਗਭਗ 10 ਮੀਲ ਦੂਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਹਰਦਮ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਚੁੱਗੇ ਕਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਦੂਰ ਹੈ। ਉਕਤ ਦੋਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਬਠਿੰਡਾ ਆਉਣ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਦਿਨ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੇ ਜੋ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਮਾੜੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਅਨੇਕ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ

ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਵੇ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਛਾਪਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹੋਣ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। DZ, DA/1, DB - /1, DC/1, DE/1, DF/11, DG 1, DH/1, DJ/1, DK/1, DL/1, ਅਤੇ DM/1 ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਨ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਫੀਮ ਅਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਗਵਾਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ., ਮੌਜੂਦਾ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਅਫਸਰ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਟੇਸ਼ਨ, ਬਠਿੰਡਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਤੱਥ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸਟਾਕ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਅਸੰਭਵ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਜੀਬ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਗੇਟਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜਿੱਥੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਵਸਨੀਕ ਸਨ। ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਉਸਨੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸਟਾਕ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ., ਰਿਕਵਰੀ ਦਾ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡੀਕੇ ਤੋਂ ਡੀਜ਼ੈਂਡ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਣਗਿਣਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਇਸ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਭਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ

State v. Sham Singh and others (Sandhwalia, J.)

ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਰੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਦੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਗੀ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਸੰਗਤ ਅਤੇ ਅਸੰਗਤ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸਤਰਾਸਾ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਸਾਨੂੰ ਦੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਢੁੱਕਵਾਂ ਜਾਂ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

State v. Sham Singh and others (Gurdev Singh, J.)

(36) ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਬੇਲੋੜਾ ਟੀਸੀ ਉਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ।

(37) ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਫੀਮ ਦਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਢੇਆ-ਢੁਆਈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਯੋਗ ਵਸਤੂਆਂ ਰੱਖਣਾ ਪੰਜਾਬ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਕਬਜ਼ਾ ਸੁਚੇਤ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵੀ ਨਿਵੇਕਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸਲਾ ਐਕਟ, 1878 ਦੀ ਧਾਰਾ 19(f) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਹੈਰੀਜ਼, ਸੀ.ਜੇ., ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਸਤਾ ਸਿੰਘ, (11) ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ: -

"ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੱਪਾ ਰਾਮ, ਮਾਲੀ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, (8), ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ-

"ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੇਖ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ, ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਨਿਵੇਕਲਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋਵੇ।"

(38) ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੇਖ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਸਤੂ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਜੋਮਟ ਕਬਜ਼ਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਇਹ ਕੇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਆਸ਼ਿਕ ਮੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, (13) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਅਫੀਮ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਕਈ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਤਰਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਘਰ ਨੂੰ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਨਾਲ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਅਫੀਮ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ, ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਲਏ ਬਿਨਾਂ।"

(39) ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਭਰਾ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਫੀਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(40) ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਐਸ.ਬੀ. ਕੈਪੂਰ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਧਰਮ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, (12) ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਹਰੇਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਪਣੇ ਆਪ, ਖਾਸ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ। ਇੱਕ ਝੋਪੜੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਰਾਬ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਚੁਫੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਪਹੁੰਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ * * * * ਦੀ ਧਾਰਾ 61 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।"

(41) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਸਤੂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਕ ਵਾਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ? ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਦਾ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਈਵਾਨ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (16) ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਸਫਰ ਕਰਦੇ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਲੇਖ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਜਾਣ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਤ ਸਨ।

(42) ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਪੰਜਾਬ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੱਖਰੇ ਪੈਰਾ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, (ਹਾਲਾਂਕਿ ਖੰਡਨਯੋਗ), ਜੋ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਹਲਕਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਗ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ: -

"ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਉਹ ਸਾਰੀ ਅਫੀਮ ਜਿਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਓਨੀਅਮ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।"

ਡੀ., ਤਾ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੋਪੜਾ (ਜਿੰਦਰਾ ਲਾਇ, ਜੇ.)

(43) (43) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵੀਰ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਕਿ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਅਸਲ ਜਾਂ ਨਿਵੇਕਲੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੇਵਲ

ਕਬਜ਼ਾ ਹੀ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਹੈ, ਧਾਰਾ 10 ਓਟਿਓਸ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਲ ਅਫੀਮ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸੁਚੇਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਫੀਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਇਸਦੇ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ "ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੇਖਾ" ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਫੀਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸੌਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

ਆਰ. ਐਨ. ਐਮ

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਪਰਾਧੀ

ਜ਼ਿੰਦਗਾ ਲਾਇ ਜੇ.

ਦਾਤਾ ਰਾਮ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੋਪੜਾ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1968 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 75-ਆਰ

1 ਮਈ 1969 ਈ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ (1898 ਦਾ V) - ਸੈਕਸ਼ਨ 197 - ਪੀਨਲ ਕੋਡ (1860 ਦਾ XLV)
- ਸੈਕਸ਼ਨ 19 - ਪੰਜਾਬ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ (1961 ਦਾ XXV) - ਸੈਕਸ਼ਨ 84 - ਚੋਣ!
ਕਿਸੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ - • ਅਜਿਹੇ ਚੋਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ- ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ- ਕੀ ' ਜੱਜ'- ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ-
ਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ- ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੁਰਮ । ਆਪਣੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ—
ਅਜਿਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜੁਰਮ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ— ਅਦਾਲਤ— ਕੀ ਬਿਨਾਂ
ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਰਜਿ: ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ

ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਸ . 1961, ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਜੱਜ' ਨਹੀਂ ਹੈ